

Potpukovnik
TOMISLAV AŠNER
Potpukovnik
VOJISLAV ANDONOVIC

Aktivnost Organizacije SKJ u JNA u ostvarivanju stavova i odluka Jedanaestog kongresa SKJ

Tri godine od završetka Jedanaestog i na pragu Dvanaestog kongresa SKJ, jedanaesta i dvanaesta sednica Komiteta Organizacije SKJ u JNA bile su posvećene analizi aktivnosti komunista u Armiji u ostvarivanju stavova i odluka Jedanaestog kongresa Saveza komunista Jugoslavije u borbenoj izgradnji JNA i u oblasti opštenarodne odbrane i društvene samozaštite u celini.

Kritičko ocenjivanje rada komunista iz Armije u tako značajnoj oblasti kao što je odbrana i zaštita slobode i integriteta Jugoslavije — jeste neophodnost koja proističe iz posebne uloge i odgovornosti Saveza komunista Jugoslavije u ovoj oblasti, koju je drug Tito istakao u referatu na Jedanaestom kongresu ovim rečima: »Savez komunista Jugoslavije ima istorijsku i Ustavom utvrđenu odgovornost pred radničkom klasom i društvom za očuvanje tekovina naše narodnooslobodilačke borbe i revolucije i za odbranu i zaštitu socijalističke samoupravne Jugoslavije kao cjeline i svakog njenog dijela. Iz toga proizlazi politička odgovornost Saveza komunista za izgradnju i dalje jačanje opštenarodne odbrane i društvene samozaštite saglasno razvoju našeg političkog sistema i mogućnostima društva, kao i takvo mjesto Saveza komunista u sistemu odbrane i zaštite Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije koje će mu u svim uslovima omogućiti ostvarivanje te odgovornosti i njegove integrativne uloge u odnosu na sve subjekte odbrane i zaštite.«¹

¹ Jedanaesti kongres SKJ, Izdavački centar »Komunist«, 1978, str. 181.

Komunistička partija, odnosno Savez komunista Jugoslavije, s Titom na čelu, bio je idejni tvorac koncepcije opštenarodne odbrane u oružanom delu revolucije i ostao idejna, usmeravajuća i vodeća snaga njenog oživotvorenja i daljeg razvitka u čitavom posleratnom razdoblju. Otuda je logično što se SKJ na svim posleratnim kongresima i konferencijama i putem drugih aktivnosti svojih organizacija brinuo prvenstveno o moralno-političkom jedinstvu i ekonomskom prosperitetu društva kao osnovnim pretpostavkama uspješne odbrane i zaštite, i što se uvek i na svakom mjestu suprotstavljao svim idejnim skretanjima i pokušajima da se društveni razvitak skrene sa samoupravnog puta i njemu primerenog sistema odbrane i zaštite. A takvih pokušaja je bilo i danas ih ima.

Čitav odbrambeno-samozaštitni mehanizam u našem društvu zasnovan je na marksističkoj teoriji o vojnoj organizaciji socijalističkog društva kao naoružanog naroda i realizuje se saglasno našim konkretnim uslovima, u kojima se odbrana i zaštita ostvaruju kao jedan od najviših klasno-socijalnih i zajedničkih interesa radničke klase, svih radnih ljudi i građana i svih naših naroda i narodnosti. Razume se da ni takav koncept opštenarodne odbrane, sam po sebi, ma koliko bio savršen, ne bi mogao ispuniti svoju funkciju ukoliko ne bi bilo vodeće i usmjeravajuće uloge i konkretne aktivnosti Saveza komunista u njegovom ostvarivanju. Štaviše, bez vodeće uloge Saveza komunista revolucionarna priroda opštenarodne odbrane mogla bi da zakržlja. Zato je Jedanaesti kongres tako snažno naglasio istorijsku odgovornost Saveza komunista za pravilan razvoj opštenarodne odbrane i društvene samozaštite.

Time je određena i idejno-politička uloga Organizacije Saveza komunista Jugoslavije u Jugoslovenskoj narodnoj armiji, koja je odgovorna pred SKJ, radničkom klasom i narodima i narodnostima Jugoslavije da JNA — kako je to istakao Josip Broz Tito na Jedanaestom kongresu SKJ — »bude udarna odbrambena snaga društva, sposobna da preduprijedi iznenadnu agresiju, da se uspješno suprotstavi prvom udaru agresora i time omogući sopstvenu mobilizaciju i aktiviranje svih odbrambenih potencijala društva i da zajedno s teritorijalnom odbranom i svim subjektima opštenarodne odbrane uspješno vodi oružanu borbu...«²

Komunisti u Armiji i Armija u cjelini integralni su deo samoupravnog socijalističkog društva. Stoga je prirodno i razumljivo što

² Isto, str. 180—185.

su uvek bili i biće životno zainteresovani za rezultate realizacije politike SKJ u svim oblastima i na svim nivoima društvenog razvoja. Razume se da komunisti u Armiji, izražavajući svoj interes za sve što se zbiva u našem društvu, imaju na umu i svoj deo odgovornosti za uspešan socijalistički razvoj Jugoslavije, posebno za njenu bezbednost. Naime, interesovanje komunista i ostalih pripadnika JNA za sadržinu i rezultate političkih, ekonomskih, socijalnih i drugih tokova u našem društvu proizlazi iz iskustvom potvrđene spoznaje o uskoj povezanosti i međusobnoj uslovljenosti uspešnog socijalističkog samoupravnog razvoja društva i snage opštenarodne odbrane, iz njihove odgovornosti za efikasnost odbrane i zaštite, kao i iz činjenice da je naša armija i po svom poreklu i karakteru narodna armija koja, ne samo što je bila zainteresovana za društvene tokove već se, zajedno sa svim progresivnim snagama društva, uvek aktivno borila za socijalistički samoupravni razvoj i koheziju Jugoslavije. Upravo je zato i razumljiva izuzetna osetljivost pripadnika JNA na sve oblike ponašanja u društvu kojima se slabi moć radničke klase, sužavaju prostori razvoja socijalističkog samoupravljanja i ugrožavaju velike tekovine naše revolucije — ravnopravnost i zajedništvo naših naroda i narodnosti, sloboda, nezavisnost i teritorijalni integritet Jugoslavije.

Pripadnici Armije su čvrsto idejno opredeljeni za socijalističko samoupravljanje, za nezavisnu i nesvrstanu politiku Jugoslavije i za bratstvo i jedinstvo naših naroda i narodnosti. Takvu svoju opredeljenost oni potvrđuju svakodnevnim radom na borbenoj izgradnji i jačanju moralno-političkog jedinstva jedinica, komandi i ustanova oružanih snaga i izvršavanjem složenih zadataka u sklopu osposobljavanja drugih struktura sistema opštenarodne odbrane i društvene samozaštite, čime najviše doprinose ostvarivanju zahteva koje društvo postavlja pred oružane snage SFRJ da budu pouzdan oslonac odbrane slobode i integriteta naše zemlje i tekovina revolucije. Uporedo s tim, neprekidno se učvršćuje uvjerenje pripadnika JNA da je naša zemlja sposobna da se sopstvenim snagama odupre svakom agresoru i svim oblicima pritisaka, usmerenih na ugrožavanje njene slobode i nezavisnosti, kao što radni ljudi i građani naše zemlje imaju puno poverenje u sposobnost oružanih snaga i efikasnost sistema opštenarodne odbrane i društvene samozaštite. Razume se, to poverenje, koje iz dana u dan postaje sve jače, nije proizvod nečeg što samo od sebe dolazi, već je, pre svega, rezultat obučenosti i sposobnosti koju vojnici i starešine naše armije pokazuju na brojnim vežbama i što svojim ukupnim ponašanjem izražavaju spremnost da u svim složenim prilikama dele odgovornost sa

radničkom klasom i narodima i narodnostima Jugoslavije. To povećanje naroda u svoju armiju za komuniste i ostale pripadnike JNA znači podsticaj i obavezu da još kvalitetnije rade, da budu nepomirljivi prema sopstvenim propustima u radu i da postižu maksimalne rezultate u borbenoj izgradnji JNA i daljem razvoju teorije i prakse koncepcije opštenarodne odbrane i društvene samozaštite.

Stigli smo do onog stepena razvoja koncepcije opštenarodne odbrane kada svaki naš građanin ne samo što zna da će u opštenarodnom odbrambenom ratu koji bi nam bio nametnut biti angažovani svi potencijali i svi subjekti društva u odbrani SFRJ, već zna i svoje mesto i zadatke koje treba da izvršava u slučaju rata. Ali narod, isto tako, zna da oružane snage u celini čine kostur opštenarodne odbrane, pa ukoliko one budu jače i spremnije, utoliko će i drugim elementima odbrane omogućiti da efikasno ostvaruju svoju ulogu i svestrano se angažuju u oružanoj borbi i drugim oblicima otpora.

Samim tim, može se kazati da oružane snage uspešnije ostvaruju sopstvenu društvenu ulogu i ispunjavaju obaveze ukoliko svojom aktivnošću doprinose da i svi drugi činioци društva budu više osposobljeni za oružanu borbu i druge oblike suprotstavljanja agresoru, jer su oružane snage u našem socijalističkom samoupravnom sistemu važan činilac integracije i osposobljavanja društva za odbranu i zaštitu, i to ne samo od spoljne opasnosti već i od svih oblika njegovog unutrašnjeg ugrožavanja. Upravo iz tog konteksta proizlazi posebna odgovornost SKJ i svih drugih subjekata u društvu, a posebno onih koji se neposredno bave odbranom i zaštitom, za stalno jačanje oružanih snaga i opštenarodne odbrane i društvene samozaštite u celini.

Kada je reč o odgovornosti Saveza komunista za stabilan razvoj opštenarodne odbrane, valja istaći da se ta odgovornost prostire od komuniste kao pojedinca pa do Centralnog komiteta SKJ. Međutim, široka je lepeza subjekata i društvenih institucija u kojima se nalaze i deluju komunisti od čijeg ponašanja umnogome zavisi odbrambena sposobnost zemlje. Ipak, ta odgovornost nije i ne može biti jednaka za sve komuniste, s obzirom na funkcije koje obavljaju na svom radnom mestu i u društveno-političkom životu uopšte. Ali sasvim je sigurno da svaki član Saveza komunista, bilo gde se nalazio i ma kakvu funkciju obavljao snosi punu odgovornost za sadržaj i tok društvenih zbivanja u sredini u kojoj se nalazi, a naročito onda kad se u ponašanju pojedinaca i grupa u toj sredini ispoljava delovanje van tokova i ciljeva naše revolucije, odnosno

kada ona postaju suprotna idejnim i političkim opredeljenjima SKJ i zajedničkim interesima radničke klase i naroda i narodnosti Jugoslavije.

Događaji na Kosovu su pokazali da je zatajila politička odgovornost i politička budnost jednog dela komunista i organizacija Saveza komunista. Nas, razumljivo, osobito brine činjenica što je među komunistima na Kosovu bilo i takvih pojedinaca koji su se nalazili na najodgovornijim funkcijama i u najvišim organima Saveza komunista i društvenog upravljanja u ovoj pokrajini. Zato je ključni zadatak svih komunista, a naročito onih na odgovornim položajima, da se bore za takvu svest i odnose koji će onemogućiti da se tako nešto ili slično dogodi u bilo kojoj sredini, odnosno u bilo kom kraju Jugoslavije. Pri tom se neprekidno mora imati u vidu da je Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija stvorena kao nedeljiva celina zajedničkom borbom radničke klase, svih naroda i narodnosti i svih patriota Jugoslavije u toku četvorogodišnjeg narodnooslobodilačkog rata i revolucije, da se ugrožavanjem bilo kog njenog dela ugrožava celina Jugoslavije i da samim tim, najveću odgovornost za njeno jedinstvo, integritet i odbranu snosi Savez komunista Jugoslavije. Upravo zato, kada su u pitanju odbrana i zaštita celovitosti i integriteta Jugoslavije i njenog Ustavom utvrđenog društvenog poretka, nijedan član Saveza komunista Jugoslavije se ne može smatrati »iznenađenim« i »zatečenim«.

Razume se da to važi i za komuniste i organizacije SKJ u JNA, jer su integralni deo Saveza komunista Jugoslavije i snose deo odgovornosti za određena zbivanja u našoj zajednici kao celini, pa samim tim imaju i potrebu i dužnosti da budu u kursu društvenih kretanja i da se neprekidno bore protiv svega što ugrožava tekovine naše revolucije.

Organizacija Saveza komunista u Armiji i svi njeni članovi snose najveću odgovornost kako za to da se JNA i dalje izgrađuje i ponaša kao zajednička oružana sila radničke klase, svih naroda i narodnosti i svih radnih ljudi i građana Jugoslavije, tako i za njenu obučenost, borbenu spremnost, moralno-političko jedinstvo i unutrašnje odnose koji će uvek biti u skladu s potrebama uspešne odbrane i zaštite naše zemlje i pozitivnim dostignućima društvenih odnosa u njoj. To, drugim rečima, podrazumeva odgovornost komunista i organizacija SK u Armiji za sve što se događa, za sve uspehe i neuspehe u komandama, jedinicama i ustanovama, a to je moguće postići samo onda ukoliko su komunisti u središtu političkog života i kada su nosioci inicijativa i pokretači akcije svih subjekata za

izvršavanje mnogobrojnih i složenih zadataka izgradnje Armije i svih struktura opštenarodne odbrane i društvene samozaštite.

Većina organizacija i komunista — konstatovano je na pomenutim sednicama Komiteta — u periodu od Jedanaestog kongresa do danas radilo je veoma dobro pa su tako doprineli da se ostvare planovi i programi u svim oblastima izgradnje oružanih snaga SFRJ.

U dinamičnom i pregalačkom radu snažno su se manifestovali političko jedinstvo, moralna čvrstina i pregnuća komunista i ostalih pripadnika JNA, što je doprinelo postizanju višeg kvaliteta obučavanja jedinica i komandi i njihove ukupne pripremljenosti za ostvarivanje odbrambenih funkcija. Takva aktivnost se pozitivno odrazila na prijem u članstvo SKJ vojnika, starešina i građanskih lica na službi u JNA i na celinu odnosa u organizacijama SK i u jedinicama i ustanovama Armije.

Najvažnije područje angažovanja komunista i svih subjekata u Armiji iz oblasti izgradnje JNA i ostalih struktura opštenarodne odbrane i društvene samozaštite bili su obuka i vaspitanje. Zato je Komitet tome posvetio posebnu pažnju na nedavno održanoj sednici. U raspravi se pošlo od činjenice da je u čitavom periodu posleratne izgradnje socijalističkog samoupravnog društva razvijan i usavršavan sistem opštenarodne odbrane i društvene samozaštite, a s njim i sistem obuke i vaspitanja jedinica mirnodopske i ratne armije. Sistemska rešenja u obuci i vaspitanju zasnivala su se na politici SKJ, zahtevima koncepcije opštenarodne odbrane i društvene samozaštite i zadacima koje je pripadnicima JNA postavljao Josip Broz Tito.

Može se reći da je odnos prema obuci i vaspitanju bio i ostaje osnovno merilo vrednosti rada svakog komunista, svake osnovne organizacije, rukovodećih organa SKJ i drugih subjekata u Armiji. Obuka i vaspitanje u JNA obogaćeni su novim sadržajima i novim kvalitetom. Na taj način se u velikoj meri poboljšavaju ona kvalitativna svojstva ljudskog faktora koja garantuju uspešno vođenje oružane borbe u opštenarodnom odbrambenom ratu, koja nam, dakle, obezbeđuju prednost u takvom ratu. Stoga, uz sve ostvarene rezultate, međunarodna situacija i, s tim u vezi, potrebe neprekidnog jačanja bezbednosti naše zemlje iziskuju da organizacije i organi Saveza komunista u jedinicama, komandama, školama i ustanovama JNA razvijaju još sadržajnije aktivnost, kako bi pojedinci i jedinice u pogledu obučenosti i uvežbanosti i, osobito, moralno-političkim kvalitetima nadmašili svakog mogućeg agresora. Pri tom, stalno mora biti ne samo prisutan već na delu ostvaren zahtev da se u obuci

i vaspitanju vojnika i starešina primenjuju bogata iskustva našeg narodnooslobodilačkog rata i revolucije, kao i iskustva iz savremenih oslobodilačkih i revolucionarnih ratova.

U Direktivi za obuku, za period 1980—1985. godine, postavljeni su krupni zadaci i odabrana težišta obuke za sve strukture oružanih snaga. Nema sumnje da će Direktiva pomoći da se uspešnije utvrđuju i ostvaruju konkretni planovi i programi obuke i vaspitanja. Ona osobito nalaže da se osiguraju visoka politička svest i jedinstvo pripadnika Armije, da obuka bude u funkciji realizacije ciljeva i zahteva koncepcije opštenarodne odbrane, da se kod vojnika i starešina postigne što veća opštevojna i stručna — specijalistička obučenost, kao i da se u potpunosti realizuju planovi i programi borbene obuke.

Na sednici je naročito naglašeno da se u realizaciji planova i programa obuke mora polaziti od činjenice da savremena i potpuna obuka pripadnika JNA može biti samo ona koja je duboko prožeta marksističkim pogledom na svet i zasnovana na radničko-klasnom opredeljenju. Jer, nema idejnosti u obuci i vaspitanju ukoliko starešine u svom odnosu prema radu, prema ljudima i svojom ukupnom aktivnošću ne ispoljavaju marksistički pogled na svet, ako se kroz obuku ne razvija svest o tome da znanje i veštine koje stiču vojnici i starešine služe plemenitim ciljevima — odbrani naše nezavisnosti i našeg samoupravnog društvenog sistema. Ili, ako se stalno ne učvršćuje uverenje o mogućnosti uspešne odbrane zemlje od bilo kojeg agresora. Zato, celokupan vaspitno-obrazovni rad u Armiji mora neprekidno da doprinosi kompletnom izgrađivanju ličnosti vojnika i starešina u našoj armiji koji će se znalački i samopregorno boriti i u najtežim uslovima.

Da bi se to postiglo, moraju se stalno usavršavati postojeći i iznalaziti novi oblici nastavno-obrazovnog i idejno-političkog osposobljavanja ljudi. Osobito je važno organizaciono, akciono i idejno-političko osposobljavanje organizacija i rukovodstva SKJ, od kojih u velikoj meri zavisi uspešno ostvarivanje zadataka borbene izgradnje Armije i ideološko-političko uzdizanje, jedinstvo i angažovanje njenih pripadnika u sprovođenju politike SKJ.

Dosadašnje uspešno idejno-političko osposobljavanje starešina znatno je doprinelo da se bolje shvate i usvoje suština društveno-ekonomskih promena, klasni smisao socijalističkog samoupravljanja, protivurečnosti i teškoće koje iskrsavaju u razvoju našeg društva, istorijska uloga radničke klase, i da se još bolje upoznaju savremeni politički procesi u svetu i uloga Jugoslavije u njemu. Ali, svi mi moramo stalno učiti i dalje se usavršavati i boriti da naša armija

još više postane ugledna škola mladih, da i dalje bude svojevrsna vaspitno-obrazovna institucija mlade generacije. Za sve to stvorili smo potrebne uslove.

Ukupno obrazovanje starešinskog kadra, osobito iz oblasti marksizma, osiguralo je i sve više osigurava mogućnosti i sposobnost svakog komunista i Organizacije SKJ u JNA da budu jedinstveni u oceni aktuelne privredne, društveno-političke i međunarodne situacije i, dakako, njihovu spremnost da u potpunosti podrže i sprovedu mere i zaključke koje donose predsedništva CK SKJ i SFRJ.

Evidentni su brojni primeri izuzetne odgovornosti i požrtvovanja komunista i pripadnika JNA u izvršavanju svakodnevnih zadataka, naročito u vanrednim situacijama i za vreme kontrarevolucionarnih događaja na Kosovu. Takvo ponašanje komunista i drugih pripadnika Armije govori o njihovoj visokoj svesti, patriotizmu i spremnosti da brane i odbrane tekovine socijalističke revolucije. To je za nas komuniste u Armiji bila svojevrsna provera. Ali, u toku izvršavanja vanrednih zadataka na Kosovu dogodilo se ono što je vrlo bitno: Armija je mogla da obavi neke značajne poslove bez upotrebe sile; dovoljno je bilo i samo njeno prisustvo koje se dvojako manifestovalo: s jedne strane, neprijatelj je znao da nema nikakve šanse da bilo šta ozbiljnije postigne tamo gde su bili pripadnici Armije, zbog toga nije ni preduzimao rušilačke akcije; s druge strane, osetila se izuzetna sigurnost i spokojstvo kod naroda koji je sa pripadnicima oružanih snaga i vrlo brzo i neposredno našao zajednički jezik, ne samo na polju zaštite i odbrane od kontrarevolucije albanskog iredentizma i nacionalizma već i u izgradnji započetih domova, puteva, škola — tj. svoje bolje budućnosti.

Značajni rezultati su postignuti u unapređenju moralno-političkog jedinstva ratnih jedinica JNA i teritorijalne odbrane. Osnovne organizacije i komunisti tih jedinica na vežbama i van njih ispoljili su aktivnost koja je doprinela unapređenju njihove obuke. Rad na borbenom osposobljavanju ratnih jedinica bio je, pored ostalog, usmeren i na organizaciono i akciono osposobljavanje organizacije SKJ u tim jedinicama. Velik broj sekretara i članova sekretarijata iz rezervnog sastava kroz brojne vežbe osposobio se za uspešan rad u ratu.

Uspeši su, dakle, vidljivi. Ali, rasprava vođena na pomenutim sednicama Komiteta nije htela, niti je mogla da zaobiđe neke slabosti u obuci i vaspitanju. Tako, na primer, još uvek u nekim jedinicama preovlađuje teorijska i »kabinetska« obrada i onih sadržaja koji se moraju realizovati na terenu. Ima i pojava ublažavanja borbenih i drugih uslova pri izvođenju vežbi. Takođe, još uvek se do-

gađa da se u obradi vojnostručnih i stručnospecijalističkih sadržaja nepotpuno i nedovoljno uverljivo obrazlaže njihov smisao i potreba poznavanja, što takve sadržaje čini neinteresantnim i nedovoljno podsticajnim. Ima i primera da se obuka stavlja u drugi plan za račun drugih poslova. To nije dobro, jer ako smo se već više puta složili da ta obuka mora biti osnovno merilo vrednosti svakog komuniste, onda je bitan i način i kvalitet ocenjivanja. Zato se ne sme dopustiti da se slabije angažovanje i manji rezultati bolje vrednuju i da se tako dođe do ocene koja ne daje pravu sliku obučenosti jedinice. Otuda i zaključak Komiteta da se uporedo sa izgradnjom novih metoda rada u obuci i vaspitanju moraju usavršavati kriterijumi vrednovanja rezultata rada. U protivnom, ne može se sa sigurnošću na njih oslanjati. Odgovornost za postojeće razlike u ocenama, odnosno odgovornost za to što su neke jedinice ili pojedinci dobijali bolje ocene nego što to zaslužuju — snose komunisti. Jer, ako te ocene daju starešine, kako onda starešinsku odgovornost odvojiti od komunističke, a da ne govorimo i o ličnoj odgovornosti. S tim u vezi, valjalo bi se zapitati zašto još niko nije pozvan na partijsku odgovornost zbog toga što je bio široke ruke prilikom davanja ocene. U pogledu ocenjivanja uspeha u obuci i vaspitanju moramo biti stroge, ali pravedne sudije i u tom poslu ne može vladati neko »slobodno sudijsko uverenje«.

60 Kada je reč o borbenoj gotovosti JNA, jedinstveni smo u oceni da je ona u stalnom porastu i da odgovara zahtevima bezbednosti i odbrani samoupravne socijalističke Jugoslavije. To, međutim, ne znači da se u pojedinim elementima ne može učiniti i više i bolje, kako bi borbeni gotovost bila još efikasnija.

60 U proteklom periodu Organizacija SKJ u JNA je posebnu pažnju posvećivala pitanjima rukovođenja i komandovanja u JNA i u oružanim snagama u celini. Postignuti su značajni rezultati na usavršavanju i dogradnji rada komandi i štabova u JNA, a ostvaren je napredak i u njihovom opremanju tehničkim i drugim sredstvima. No, i u tom domenu ima stvari koje treba i jasnije definisati i bolje organizacijski postaviti i dograditi. U tome i jeste svrha širih rasprava o ovom pitanju koje se sada vode i koje će se dalje voditi u pretkongresnom periodu.

60 Isto tako, ostvarena su plodonosna teorijska razmatranja i otpočela su istraživanja onih društvenih pojava koje su od posebnog interesa za još bolju odbrambenu organizovanost društva. Tu su, pre svega, projekti »Titovo vojno delo«, »Neoružano suprotstavljanje agresiji«, »Opštenarodna odbrana i društvena samozaštita« i dr. Nosioци tih kompleksnih istraživačkih poduhvata su komunisti u

JNA, od čijeg angažovanja umnogome zavise rezultati istraživačkih projekata koje realizuju naučne institucije u Armiji i u svim našim republikama i pokrajinama. U izučavanju Titovog vojnog dela načiniли smo dobre planove, dali potrebne inicijative i došli do prvih značajnih rezultata. Ali, taj posao moramo nastaviti vrlo dosledno, odgovorno i sistematično, u skladu sa značajem koji ima izučavanje tog izuzetnog dela kako za sadašnju generaciju, tako još više za generacije koje će tek doći.

Komunisti u Armiji dali su značajan doprinos jačanju moralno-političkog jedinstva i razvijanju međuljudskih odnosa. Postignuti su zapaženi rezultati u razvijanju svesti pripadnika Armije i u jačanju vojnih kolektiva, posebno njihove otpornosti na sve oblike neprijateljskog delovanja. Stečena su značajna iskustva u jedinstvenom delovanju organizacija SK, komandi, starešina, organizacije Saveza socijalističke omladine, sindikalnih organizacija i vojnih kolektiva na rešavanju bitnih pitanja života i rada jedinica, komandi i ustanova. U tom delovanju sve manje je dupliranja, preplitanja »nadležnosti«, ponavljanja i imitiranja. To, razume se ne znači da se i na tom planu učinilo i da nema izvesnih problema koje treba u narednom periodu odlučnije prevladavati.

Pitanja samozaštite i bezbednosti u Armiji redovno se procenjuju, planiraju i razmatraju u osnovnim organizacijama i organima SK. Težište idejno-političke aktivnosti organizacija SK u ovoj oblasti usmeravano je na podizanje svesti i odgovornosti da se samozaštita i bezbednost ostvaruju kao značajniji činioci borbene izgradnje JNA i jačanja njenog moralno-političkog jedinstva. Takvu praksu komunisti i dalje moraju nastaviti jer su odgovorni za efikasnost bezbednosti i zaštite u JNA, i za dalje područjstvljavanje poslova iz ove oblasti.

Proces područjstvljavanja bezbednosti i zaštite u JNA odvijao se dosta brzo i uspešno. Tome je svoj udeo dala Organizacija SKJ u JNA, osobito na podizanju svesti o potrebi jačanja uloge i odgovornosti svih subjekata za ostvarivanje poslova i zadataka bezbednosti i samozaštite. Danas se bezbednost i samozaštita u JNA ostvaruju kao redovna funkcija rukovođenja i komandovanja, ali i kao pravo i dužnost svih pripadnika JNA, vojnih kolektiva; saveta za samozaštitu i drugih savetodavnih tela, organizacija SKJ, SSOJ i sindikata građanskih lica na službi u JNA. Ali, delatnost spoljnog i unutrašnjeg neprijatelja protiv naše zemlje i prema JNA zahteva da celokupan mehanizam samozaštite podignemo na najviši mogući stepen. Komunisti u Armiji moraju voditi stalnu i konkretnu idejnu i političku borbu protiv snaga i tendencija koje se suprotstavljaju

socijalističkom samoupravljanju i ugrožavaju bezbednost i jedinstvo naše zemlje i njenih oružanih snaga. U tom kontekstu osobito je važno aktivno suprotstavljanje i razobličavanje delovanja sa pozicije nacionalizma kao metoda neprijateljskog kontrarevolucionarnog delovanja u društvu, pa i prema JNA i u okviru JNA. Neprijateljskim tezama, parolama i postupcima moramo se odlučno i otvoreno suprotstavljati na svakom mestu i u svakoj sredini. Treba povećati političku budnost i boriti se protiv oportunizma, neaktivnosti, protiv prenošenja raznih glasina i dezinformacija.

Komiteta je, raspravljajući o ostvarivanju stavova Jedanaestog kongresa u borbenoj izgradnji JNA, posebnu pažnju posvetio sprovođenju politike i mera ekonomske stabilizacije u Armiji.

U zaključcima sa Jedanaeste sednice Komiteta organizacije SKJ u JNA rečeno je da »ostvarivanje ekonomske stabilizacije u armijskim uslovima kao, racionalno trošenje sredstava, ekonomično poslovanje, uvažavanje prioriteta, borba za što potpuniju realizaciju srednjoročnog programa tehničke modernizacije i opremanje oružanih snaga savremenim sredstvima ratne tehnike i opreme — su krupna idejno-politička pitanja u daljem jačanju naših odbrambenih mogućnosti. Organizacije i rukovodstva SK najodgovorniji su za sprovođenje politike SKJ i moraju se još odlučnije boriti za realizaciju ciljeva stabilizacije i dati svoj pun doprinos razumevanju ovih zadataka i obezbeđenju akcionog jedinstva svih subjekata u njihovoj realizaciji«.

Jugoslovenska narodna armija, kao sastavni deo samoupravnog socijalističkog društva i kao veliki potrošač, nikako ne može ostati van tokova ekonomske stabilizacije. Naprotiv, ona svojim ponašanjem mora da pokaže da domaćinski posluje svakim armijskim dinarom. Zato komunisti moraju biti nosioci štednje i racionalnog planiranja i trošenja sredstava. Već sada svi vojni kolektivi imaju sačinjene planove štednje. Ti planovi daju određene rezultate i o njima se raspravlja na sastancima osnovnih organizacija Saveza komunista. Ali ekonomska stabilizacija, kao politika zemlje, znači mnogo više od toga. Ona, kada je reč o nama u Armiji, prvenstveno znači organizovaniji i produktivniji rad u izvršavanju zadataka i programa tehničke modernizacije JNA i ukupne borbene izgradnje naših jedinica, komandi i ustanova. Zato i kažemo da stabilizacija mora postati sastavni deo procesa daljeg razvoja oružanih snaga i da za one komuniste koji se nisu aktivno uključili u tokove tog procesa ne može biti praštanja.

Stavovi Organizacije SKJ u JNA o tome su jasni i nedvosmišljeni. Jer, ne boriti se krajnje uporno za ostvarivanje stavova SKJ

o ostvarivanju politike ekonomske stabilizacije, značilo bi svesno izbegavanje ili, blaže rečeno, zaobilaženje glavne bitke koju u ovom trenutku vodi Savez komunista Jugoslavije. Duh stabilizacije treba da se oseća na svakom mestu i da karakteriše ponašanje svakog člana SKJ i svakog dela u JNA, jer je značajan doprinos njenoj realizaciji svakog pojedinca i svakog kolektiva. Osobito je u tome važno kako se ponašaju oni ljudi i oni komunisti koji neposredno odlučuju o trošenju armijskog dinara. Ipak, ono što se danas traži od svih komunista i od svakog pripadnika Armije — jeste dosledno sprovođenje dogovorene politike i krajnje odgovorno ponašanje svih. Pri tome treba imati na umu da će akcija ekonomske stabilizacije biti dugoročan zadatak i da se mora odvijati kao sastavni deo svih aktivnosti na planu izgradnje JNA i u okviru priprema za Dvanaesti kongres SKJ i Sedmu izbornu konferenciju Organizacije SKJ u JNA.

Ostvarivanje politike ekonomske stabilizacije u društveno vrednosnom smislu treba posmatrati iz dva ugla: prvo, kao sastavni i nerazdvojni deo globalne politike društveno-ekonomskog razvoja u narednom srednjoročnom periodu, i drugo, kao sastavni i nerazdvojni deo politike odbrane društva. To, praktično, znači da je ostvarivanje politike ekonomske stabilizacije osnovna pretpostavka našeg daljeg društveno-ekonomskog razvoja i progressa Jugoslavije kao samoupravne socijalističke zajednice i njene odbrambene snage i sposobnosti. Budući da je koncepcija opštenarodne odbrane i društvene samozaštite određena prvenstveno karakterom sistema socijalističkog samoupravljanja i da iz njega crpi svoju snagu, stepen njegove društveno-ekonomske stabilnosti bitno određuje odbrambenu sposobnost društva. Sem toga, ostvarivanje ekonomske stabilizacije znatno će uticati na položaj naše zemlje u međunarodnoj zajednici, što je takođe jedan od činilaca njene odbrambene moći. Dakle, iz svega nije teško zaključiti da je značaj nacionalne ekonomije višestruk i da se za nju moramo boriti svi zajedno i svim raspoloživim snagama. Stoga se u Zaključcima 21. sednice CK SKJ izričito kaže da »ekonomska stabilizacija predstavlja najdublji interes radničke klase, radnih ljudi i građana i najznačajniji zadatak organizovanih socijalističkih subjektivnih snaga«.

U ostvarivanju politike ekonomske stabilizacije Jugoslovenska narodna armija je značajan društveni subjekt. Osim velikih mogućnosti za štednju, JNA se javlja kao činilac privređivanja, pa otuda njena uloga postaje još značajnija. Jer, kao nosilac i organizator poslova u oblasti istraživanja, razvoja i proizvodnje na-

oružanja i vojne opreme, Armija može neposredno da utiče na organizovanost i produktivnost rada u vojnoj industriji, može brže da ostvari neke projekte za koje smo nekada davali velike devize itd. Sve to može Armija, njeni komunisti i njeni pripadnici, ali uz ogromno zalaganje i velike napore. Organizacija Saveza komunista u JNA mora da bude nosilac tih napora.

U jednom napisu nije moguće odslikati celokupnu aktivnost Organizacije SKJ u JNA u ostvarivanju stavova i poruka Jedanaestog kongresa u borbenoj izgradnji oružanih snaga, pa ni sve podatke i ocene koji su o toj aktivnosti izneti na pomenutim sednicama Komiteta Organizacije SKJ u JNA.

Ali, može se reći da su rezultati te aktivnosti izuzetno veliki, naročito kad se ima u vidu da su ih komunisti i ostali pripadnici JNA ostvarivali u uslovima složene vojno-političke situacije u svetu i, posebno, u situaciji u kojoj su Savez komunista i svi naši narodi i narodnosti bili suočeni s bolešću i smrti Josipa Broza Tita, i vodili bitku za prevladavanje ekonomskih teškoća u našem društvu i za eliminisanje kontrarevolucionarnih akcija na području Socijalističke Autonomne Pokrajine Kosovo. Bilo je i drugih pokušaja — da se obesnaže i devalviraju kako vrednosti socijalističke revolucije i socijalističkog samoupravnog razvoja u Jugoslaviji, tako i koncepcije opštenarodne odbrane, i to sve u ime tobožnjeg naučnog prilaza i zalaganja za veću »slobodu« u tretiranju aktuelnih problema u našoj zajednici i veću »sigurnost« po bezbednost naše zemlje.

U tim složenim prilikama, značajan podsticaj za aktivnost svih organizacija SKJ, komandi i pojedinaca JNA — bili su rezultati borbe radničke klase, radnih ljudi i organizovanih socijalističkih snaga, sa Savezom komunista Jugoslavije na čelu, za dalji razvoj socijalističkih samoupravnih odnosa u našem društvu i za oživotvorenje revolucionarne misli i dela druga Tita.

Odluke Jedanaestog kongresa koje se odnose na dalje jačanje opštenarodne odbrane i društvene samozaštite, pune dve godine uspešno su se ostvarivale pod neposrednim rukovodstvom druga Tita. Ali i nakon njegove smrti, reči koje je izgovorio u referatu i prilikom zaključivanja rada Jedanaestog kongresa SKJ o izvorima snage i perspektivama daljeg razvoja opštenarodne odbrane i našeg društva u celini nedvosmisleno su opredeljivali, prožimali i usmeravali celokupnu aktivnost komunista i organizacija u borbi za dalju izgradnju Armije, za teorijsku razradu i praktičnu primenu koncepcije opštenarodne odbrane i društvene samozaštite i za jačanje odbrambeno-samozaštitne sposobnosti našeg društva.

Rezultatima koje je u tome postigla, JNA je u periodu od Jedanaestog kongresa, kao, uostalom i ranijih godina, uspešno ostvarila funkciju odvracanja agresora i time dala veliki doprinos stabilnosti Jugoslavije i njenoj nezavisnoj i nesvrstanoj politici.

Ako bismo, na kraju, tražili nekakav najopštiji zaključak, on bi se mogao ovako formulisati: treba još čvršće zbiti redove u Organizaciji Saveza komunista Jugoslavije u JNA, raditi mnogo više i efikasnije nego do sada, energično i organizovano se suprotstavljati svakom pokušaju delovanja unutrašnjeg i spoljnjeg neprijatelja svuda i na svakom mestu. A taj zadatak i u ovoj etapi naše revolucije možemo ostvariti samo ako smo jedinstveni, jer — kako je više puta isticao Tito — »Jedinstvo je naša najveća snaga.«